

Ko nga toenga o nga whenua o ia Maori, ka taea te tuku i runga i nga tikanga e whai ake nei, ara :—

(a.) Mehemea he whenua e puritia ana i runga i te ritenga *fee-simple* a kaore i nuku atu i te rua tekau nga tangata nona, ka taea te riihi e aua tangata nona ina whakamanangia e te Kaunihera, a ka taea hoki te mokete te hoko ranei ina whakaaetia e te Kaunihera kia peratia.

(b.) Mehemea he maha atu i te rua tekau nga tangata nona te whenua, me whakatu he Komiti, a ma taua Komiti e whakawhiti te whenua ki te Kaunihera, a ka tino whai mana taua whakawhitinga ki te kore e takoto he whakahe i roto i te marama kotahi.

Me whakahaere taua whenua e te Kaunihera i runga ano i nga tikanga i tohutohungia i tuhituhia ki roto ki te pukapuka i whakapiria ki te taha o te Tiiti whakawhiti.

Kaua nga whenua e whakahaerea ana i raro i te mana o tenei Ture e utu i te tiute Maori.

PIRE HEI WHAKAHAERE I NGÄ WHENUA MAORI, ETAHI RARANGI A WI PERE, M.H.R.

Whakarapopotanga o tetahi Ture hei tino whakamutu rawa atu i te tuku i nga whenua Maori o Niu Tireni i runga i te hoko.

1. Me tino whakamutu rawa atu te hoko whenua Maori i Niu Tireni, ake tonu atu, hei tohu mo te taenga ki te rima tekau ma iwa tau o te Kuini e kawana ana i Niu Tireni, mo te roanga ano hoki o ona ra e noho ana i runga i te torona o ona Tupuna.

2. Me tu he Poari hei whakahaere i nga whenua Maori katoa e tukua ana ki te Poari i ia wa i ia wa e nga tangata no ratou aua whenua, hei whakahaere hoki i nga whenua Maori e takoto taumaha ana i etahi taumahatanga i mua atu i te mananga o tenei Ture.

3. Me whai mana te Poari ki te whakahaere i nga whenua e mau ana i etahi Ture, ara, i te Ture Ngawha, me era atu Ture pera, me nga whenua Maori o te Takiwa Pootitanga o te Tai Rawhiti e puritia ana i runga i nga tikanga kai-tiaki i runga i te tuku a nga tangata whai take ki te Poari.

4. Me whakatu e te Poari ratou ko nga tangata whai whenua he Komiti Poraka, a ma taua Komiti Poraka e tuku atu te whenua, nga whenua ranei, kia whakahaerea e te Poari i runga ano i nga tohutohu a te hunga whai take.

5. Me whakatu e te Poari kia rima nga Komiti Takiwa mo te Takiwa Pootitanga o te Tai Rawhiti hei uiui i nga take a hei whakatautau i nga paanga o nga tangata ki ia poraka whenua Maori hui atu ki nga whenua papatupu, a me whai mana aua Komiti ki te whakatau i aua mea katoa i runga i ta ratou i kite ai he tika, a me tuku e ratou he ripoata mo aua tu mea ki te Poari a ma te Poari e tino whakatau. Ma te Kawana i roto i tona Kaunihera e tino whakatuturu aua whakatautaunga.

6. Me whai mana te Poari ki te tuku moni nama ki nga tangata whai whenua hei mahi i nga whenua e puritia ana e ratou hei mahinga paamu ma ratou, mehemea ia e mohiotia ana e te Poari tera ano e taea e taua tangata, e aua tangata ranei, te whakaea te moni puku me nga initaretu.

7. Kaua te Poari e riihi i nga whenua Maori e tukua atu ana ki raro i tona mana whakahaere mo nga tau e nuku atu ana i te wha tekau ma rua tau.

8. Ki te mutu nga tau o te riihitanga o tetahi whenua me karanga e taua Poari he huihuinga o nga tangata no ratou taua whenua hei whiriwhiri, a hei whakatau :—

(1.) Kia riihitia houtia ranei taua whenua ;

(2.) Kia riihitia ranei ko tetahi tahā anake o taua whenua ;